

2 Verantwoording van de Raad van Commissarissen

Inleiding

De Raad van Commissarissen (RvC) blikt terug op een jaar waarin de woningmarkt en de volkshuisvesting weer hoog op de politieke agenda stonden. Er was veel politieke aandacht voor de rol van de woningcorporaties. In de gemeenten traden nieuwe colleges aan met veel ambities op het terrein van wonen, energietransitie en leefbare wijken. Wij zien de opgave voor Staedion alleen maar toenemen. We willen dat onze woningen betaalbaar blijven en voldoen aan kwaliteitseisen. Er dient nieuw bezit te worden toegevoegd en er ligt een flinke duurzaamheidsopgave.

Bij deze ambities dient Staedion keuzes te maken. Onze aandacht ging in 2018 dan ook voor een belangrijk deel uit naar de portefeuillestrategie waarmee Staedion de doelstellingen op het gebied van betaalbaarheid, beschikbaarheid, kwaliteit en duurzaamheid voor het vastgoed gaat realiseren. We beseffen dat de samenwerking met huurders, gemeente en andere belanghebbenden hierbij steeds belangrijker wordt. Dit vraagt om een organisatie die intern goed op orde is en die kan anticiperen op toekomstige ontwikkelingen. Het Bestuur heeft in 2018 een start gemaakt met het ontwikkelen van een visie op hoe Staedion in de toekomst werkt. We verwachten dat dit zal leiden tot het maken van keuzes in de sturing, de bedrijfsvoering en de inrichting van de organisatie.

De Raad heeft waardering voor de zichtbare ontwikkeling van de organisatie en haar (maatschappelijke) resultaten. We kijken met vertrouwen naar de lopende proces- en organisatieverbetering richting klant, samenleving en medewerkers. De RvC draagt daar, vanuit haar specifieke rol en expertise, graag aan bij.

Rol Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen (RvC) is de interne toezichthouder van Staedion en houdt toezicht op het functioneren van het Bestuur en op de algemene gang van zaken binnen Staedion. De RvC is ook de werkgever van het Bestuur; vanuit deze rol stelt de Raad onder meer de beoordeling en de beloning van het Bestuur vast. Daarnaast adviseert de RvC het Bestuur gevraagd en ongevraagd over beleid, actuele thema's en ontwikkelingen. Ook is de RvC de opdrachtgever van de externe accountant.

De RvC handelt op basis van de bevoegdheden die in de statuten zijn omschreven. De werkwijze van de RvC is beschreven in het reglement 'Raad van Commissarissen Staedion'. Beide documenten zijn te vinden op www.staedion.nl. Binnen de RvC zijn twee commissies actief: de Auditcommissie en de Remuneratiecommissie. De commissies vergaderen meerdere malen per jaar en bereiden de besluitvorming van de RvC voor. De voorbereiding door de commissies laat uiteraard onverlet de verantwoordelijkheid voor de besluitvorming van en door de RvC als geheel. Voor de Auditcommissie gaat het hierbij om beoordeling van de financiële tertaalrapportages, de jaarrekening en begroting, financieringen en financierings- en borgingsruimte en zaken op het gebied van onder meer risicomanagement, fiscaliteit en vastgoedinvesteringen. Ook houdt de Auditcommissie toezicht op de rol en het functioneren van de internal auditor en de relatie met de externe accountant. Indien aan de orde, adviseert de Auditcommissie de RvC over de benoeming van de externe accountant.

De Remuneratiecommissie is ingesteld ter ondersteuning van de werkgeversrol van de RvC en bereidt zaken voor op het gebied van bezoldiging, (her)benoeming, permanente educatie en de jaarlijkse zelfevaluatie van de RvC. Ook voert de Remuneratiecommissie functionerings- en beoordelingsgesprekken met het Bestuur. Daarnaast spreekt de Remuneratiecommissie tweemaal per jaar zonder aanwezigheid van het Bestuur met de Ondernemingsraad.

Toezichtkader

Bij de toezichhoudende rol maakt de RvC gebruik van een extern en een intern toezichtkader. Het externe toezichtkader wordt gevormd door wet- en regelgeving vanuit de Woningwet, de Aw (Autoriteit woningcorporaties), sectorinstituten zoals het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw), de VTW (Vereniging van Toezichthouders in Woningcorporaties), Aedes (branchevereniging van woningcorporaties) en de Neprom (Vereniging van Nederlandse Projectontwikkeling Maatschappijen). Hieronder een overzicht van de belangrijkste documenten van het externe en interne toezichtkader:

- Woningwet en Besluit toegelaten instellingen volkshuisvesting;
- Governancecode Woningcorporaties;
- Neprom gedragscode;
- Statuten;
- Reglement van de RvC en de Audit- en Remuneratiecommissie;
- Ondernemingsplan 2016-2020;
- Prestatieafspraken;
- Portefeuillestrategie 2018-2030;
- Tertaalrapportages;
- Bedrijfsjaarplan 2019 en meerjarenbegroting 2019 – 2023;
- Jaarstukken (bestuursverslag inclusief jaarrekening) en accountantsverslag;
- Volkshuisvestingsverslag;
- Treasurystatuut en treasuryjaarplan;
- Gedragscode en klokkenluidersregeling;
- Wet Normering Topinkomens.

Governance

De Governancecode Woningcorporaties geeft richtlijnen voor transparant bestuur en toezicht en geeft richting aan de wijze waarop de RvC verantwoording aflegt over resultaten. De code kent vijf principes. De principes vullen elkaar aan en dienen in samenhang te worden gezien. Het belang van (toekomstige) huurders of bewoners staat voorop in principe 1, waar het gaat over waarden en normen die passen bij de maatschappelijke opdracht. Principe 2 behandelt de manier waarop Bestuur en RvC aanspreekbaar zijn op resultaten. Principe 3 beschrijft de toetsstenen van geschiktheid voor Bestuur en RvC en principe 4 behandelt de dialoog met (toekomstige) bewoners, gemeente en andere belanghebbenden. Principe 5, tenslotte, besteedt aandacht aan het beheersen van de risico's verbonden aan de activiteiten. De Governancecode is onder meer te vinden op de website van Staedion. De RvC onderschrijft de Governancecode van harte.

Staedion volgt de in de code opgenomen principes en uitwerkingen, met uitzondering van de volgende punten:

- In de arbeidsovereenkomsten met het Bestuur is geen regeling voor onvrijwillig ontslag opgenomen. De RvC acht het niet passend een regeling hieromtrent overeen te komen zonder dat de omstandigheden bekend zijn die aanleiding geven tot een dergelijk ontslag.
- De arbeidsovereenkomsten van het Bestuur voorzien niet in een benoemingstermijn van vier jaar. De RvC houdt zich hiermee aan de voor de invoering van de code met beide leden van het Bestuur gemaakte afspraken.

Actualisatie reglementen en statuten

Op 1 januari 2019 diene interne reglementen en statuten in overeenstemming te zijn met de laatste versie van de Woningwet. Om deze reden zijn in 2018 het Bestuurs- en directiestatuut en het Reglement RvC op een aantal punten aangepast. Daarnaast is naar aanleiding van de inrichting van de governance ook een aantal inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd in deze documenten, zoals de rol van de bestuurssecretaris.

De Raad stelde beide documenten op 19 november 2018 vast. Ook is door de Raad besloten dat in geval van ontstentenis of belet van de gehele RvC, de vereiste twee vervangers zullen worden betrokken uit de commissarissenpool van de Vereniging van Toezichthouders in Woningcorporaties (VTW).

Toezicht op strategie

Portefeuillestrategie

Een van de taken van de RvC is het houden van toezicht op de strategievorming van Staedion. De Raad hecht eraan om tijdens het ontwikkelen van strategie actief geïnformeerd te worden door het Bestuur over denkrichtingen en voortgang. Deze werkwijze maakt het voor de Raad beter mogelijk om tot een afgewogen eindoordeel te komen als definitieve stukken worden voorgelegd. Dit jaar stond vooral de portefeuillestrategie op de agenda. De portefeuillestrategie geeft aan hoe Staedion de doelstellingen op gebied van betaalbaarheid, beschikbaarheid, vastgoedkwaliteit, duurzaamheid en wijkaanpak met het vastgoed wil realiseren. Eind 2017 werd met de Raad van gedachten gewisseld over de maatschappelijke, financiële en vastgoedambities van Staedion. In 2018 kwamen de doelportefeuille en de transformatie-opgave aan de orde. Bij de prioritering van de ambities in de portefeuillestrategie, werd door de Raad aangegeven dat, naast de vastgoed kant, ook de sociaal-maatschappelijke kant in de uiteindelijke beoordeling moet worden meegenomen wanneer het gaat om het bepalen van de keuzes en prioritering. Binnen de Raad is uitvoerig het debat gevoerd over passend toewijzen. Ook was de voorgestelde huurprijsegmentering in de Raad onderwerp van gesprek. De Raad constateerde dat de portefeuillestrategie een ambitieuze, maar tegelijkertijd ook, realistische visie is. Door de kwaliteit van het bezit en de huurders en hun leefomgeving goed in beeld te hebben, kan Staedion de juiste keuzes en afwegingen maken. De RvC keurde de voorgelegde portefeuillestrategie 2018-2030 dan ook goed.

Tussentijdse evaluatie ondernemingsplan

Begin 2018 is het ondernemingsplan tegen het licht gehouden om te bepalen of Staedion nog op koers ligt en of de koers uit het ondernemingsplan nog de juiste is. In de RvC zijn de uitkomsten van deze tussentijdse evaluatie besproken. De Raad concludeerde dat Staedion goed op weg is met het realiseren van de doelstellingen uit het ondernemingsplan. Aan sommige doelstellingen moet nog hard worden gewerkt om deze te realiseren, bijvoorbeeld het sturen op woonlasten. Ook zullen hier en daar verschuivingen nodig zijn in prioriteiten. Maar de voornemens uit het ondernemingsplan zijn nog actueel en daarom is de Raad het eens met het besluit om het ondernemingsplan niet aan te passen.

Klantwaardering

Net als in 2017 is dit jaar de klantwaardering regelmatig onderwerp van gesprek geweest. De waardering voor de telefonische dienstverlening is met een cijfer van 7,7 goed en het thuisgevoel (87% van de bewoners voelt zich thuis) is als meer subjectieve beleving, hoog te noemen. Deze waardering wordt ook bevestigd in de Aedes-benchmark score die Staedion dit jaar behaalde. Naast het bespreken van de scores ten aanzien van de dienstverlening, heeft de Raad met het Bestuur van gedachten gewisseld over hoe Staedion het richting huurders nog beter kan doen. De Raad is daarnaast geïnformeerd over de activiteiten die Staedion in het kader van 'de klant centraal' het afgelopen jaar heeft opgepakt. Zo werd er aandacht besteed aan de uitkomsten van de uitgevoerde klantreizen. Ook in het overleg met de Huurders Vereniging Staedion, laat de Raad zich informeren over hoe de huurders de dienstverlening ervaren.

Toezicht op financiële en operationele prestaties

De Auditcommissie bereidt de besluitvorming van de RvC over belangrijke financiële zaken voor. In 2018 zijn onderstaande onderwerpen aan de orde geweest.

Jaarstukken 2017

Op 19 april 2018 zijn de jaarstukken 2017 en het accountantsverslag besproken. Hierbij was de externe accountant KPMG aanwezig. De RvC stelde het jaarverslag inclusief jaarrekening 2017 vervolgens in deze vergadering vast.

Tertaalrapportages

Op basis van de tertaalrapportages worden in de RvC periodiek de financiële situatie, risico's en diverse ontwikkelingen binnen Staedion behandeld. Met het Bestuur is uitvoerig gesproken over de overschrijding van de onderhoudsuitgaven en het achterblijven van het investeringsprogramma mede als gevolg van marktontwikkelingen. De Raad betreurt het dat de investeringsdoelstellingen niet behaald zijn. Tijdens de besprekingen van de tertaalrapportages kwamen ook de operationele prestaties, de klantwaardering en de investeringsopgaven aan de orde.

Fiscale positie

Ook in 2018 kwam de fiscale positie van Staedion aan de orde in de Auditcommissie. Met het Bestuur werd afgesproken dat de voortgang en de status van de fiscale positie twee keer per jaar wordt geagendeerd. In 2018 heeft Staedion een drietal aangiften vennootschapsbelasting ingediend, waarvoor ook reeds definitieve aanslagen van de Belastingdienst zijn ontvangen.

Treasury jaarplan

Met het treasury jaarplan werd de Raad geïnformeerd over de operationele doelstellingen en activiteiten voor 2018 op het gebied van financiering passend binnen het vigerende treasurystatuut.

Investeringsstatuut en rendementsnorm

De herziene Woningwet verplicht woningcorporaties tot het opstellen van een investeringsstatuut. Naast dit statuut, werd in de Raad ook de rendementsnorm besproken. Om de rendementsnorm beter te laten aansluiten bij de risico inschatting, adviseerde de Auditcommissie deze norm aan te passen. Vanuit de Raad werd vervolgens aangegeven om in het statuut op te nemen, dat bij een investeringsbeslissing gemotiveerd van de rendementsnorm kan worden afgeweken waarbij de effecten op de integrale portefeuille worden meegewogen. Beide adviezen werden door het Bestuur overgenomen. De RvC keurde vervolgens het investeringsstatuut goed.

Fiscaal statuut

Vooruitlopend op de OOB-status (organisatie van openbaar belang) heeft Staedion eind 2018 een fiscaal statuut opgesteld. De Raad keurde het fiscaal statuut goed.

Investerings (vastgoed)projecten

De Auditcommissie behandelde diverse (des)investerings en adviseerde hierover de RvC. Op basis van de statuten wordt de aan- en verkoop van onroerend goed boven € 3 miljoen, als ook ontwikkelbesluiten van nieuwbouwprojecten boven € 3 miljoen en renovatieprojecten boven € 10 miljoen, ter goedkeuring aan de RvC voorgelegd. Het afgelopen jaar heeft de RvC de volgende (vastgoed)projecten goedgekeurd:

- Ontwikkelbesluit Loosduinse Hof - Den Haag;
- Ontwikkelbesluit Catharinaland - Den Haag;
- Verkoopbesluit Van Embdenstraat - Delft.

Naast het goedkeuren van deze besluiten, zijn in de Raad ook andere renovatie- en nieuwbouwprojecten besproken. Zo werd de Raad geïnformeerd over de wijzigingen in het renovatieproject Notenplein/ Okkernootstraat veroorzaakt door stijgende bouwkosten en extra maatregelen in het kader van de duurzaamheidsambitie. Ook werd in de RvC het project Hofbadtoren besproken vanwege een stijging van de investeringsomvang. Verder is de Raad uitvoerig geïnformeerd over de samenwerking tussen Staedion en de gemeente Den Haag in het kader van de herstructurering van Den Haag Zuidwest.

Bedrijfsjaarplan 2019 en meerjarenbegroting 2019-2023

Eind 2018 is het bedrijfsjaarplan voor 2019 en de bijbehorende meerjarenbegroting 2019-2023 besproken. Het bedrijfsjaarplan bevat de belangrijkste voornemens van Staedion en is richtinggevend voor de werkzaamheden en de te bereiken doelstellingen in 2019. Vanuit de Auditcommissie kwam het voorstel om een aantal KPI's aan te passen. Dit voorstel werd door het Bestuur overgenomen. Bij de behandeling in de RvC zijn er onder meer vragen gesteld over de ontwikkeling van het human resource-instrumentarium, de investeringsactiviteiten ten aanzien van nieuwbouw en verbetering en de investering in mutatieonderhoud. Het bedrijfsjaarplan 2019 en de meerjarenbegroting 2019-2023 zijn vervolgens door de RvC vastgesteld.

IT en digitalisering

Ook in 2018 heeft Staedion ontwikkelingen en toepassingen op het gebied van IT en digitalisering ingezet om de bedrijfsvoering te verbeteren. In de Auditcommissie zijn deze ontwikkelingen en toepassingen besproken. Ook is aandacht besteed aan de gevolgen voor Staedion van de in 2018 van kracht geworden Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Internal audit

De Auditcommissie behandelde in aanwezigheid van de internal auditor diverse audits waaronder een audit naar het verhuurproces en een audit naar het beheren van VvE's (zie paragraaf 6.4). De RvC heeft kennis genomen van deze audits en het jaarplan Internal Auditor & Control voor 2019 vastgesteld.

Overleg met accountant

De accountant was aanwezig in de RvC-vergadering bij de behandeling van de jaarrekening. Daarnaast was de accountant driemaal bij de Auditcommissie aanwezig voor de bespreking van de jaarstukken 2017, de managementletter 2017 en de managementletter 2018.

Selectie nieuwe accountant

In 2016 is KPMG op basis van de nieuwe Governancecode nogmaals benoemd tot de externe accountant van Staedion voor een periode van twee jaar, waarna een termijn van tien jaar is bereikt. Staedion heeft medio 2018 een offertetraject uitgevoerd voor het benoemen van een (nieuwe) controlerend accountant. In samenwerking met de Auditcommissie werd het programma van eisen uitgewerkt. Vier accountantskantoren zijn benaderd om een offerte uit te brengen. Van deze vier hebben twee kantoren besloten geen aanbieding te doen. De overige twee kantoren hebben hun offerte gepresenteerd aan de Auditcommissie. De accountant is geselecteerd aan de hand van de criteria prijs, controle aanpak, dienstverlening van het kantoor, teamsamenstelling en de presentatie aan de Auditcommissie. Op basis van de hoogste score deed de Auditcommissie het voorstel aan de RvC om de opdracht aan PricewaterhouseCoopers (PwC) te gunnen. De Raad heeft dit voorstel overgenomen en op 19 november 2018 PwC benoemd tot nieuwe accountant van Staedion vanaf het boekjaar 2019 voor minimaal drie jaar.

Toezicht op volkshuisvestelijke en maatschappelijke prestaties

Voorgenomen activiteiten

Conform de Woningwet dient Staedion jaarlijks vóór 1 juli de voorgenomen activiteiten in bij alle gemeenten waar ze bezit heeft. Met de RvC zijn in dit kader de voor 2019 verwachte activiteiten, en ook de ontwikkelingen in de portefeuille, besproken. De Raad keurde de voorgenomen activiteiten goed voor de gemeenten waar Staedion actief is: Den Haag, Westland, Pijnacker-Nootdorp, Delft, Rijswijk en Leidschendam-Voorburg.

Prestatieafspraken

De Raad liet zich informeren over de prestatieafspraken die Staedion met Pijnacker-Nootdorp is overeengekomen. De prestatieafspraken zijn gebaseerd op de biedingen die de Raad medio 2017 goedkeurde.

Invulling werkgeversrol

De RvC is de werkgever van het Bestuur. De RvC wordt hierbij ondersteund en geadviseerd door de Remuneratiecommissie. In het voorjaar van 2018 heeft de Raad de beoordeling van het functioneren van het Bestuur over 2017 besproken. Hierbij heeft het Bestuur ook de uitkomsten van een pilot '360 graden feedback' met de Raad gedeeld. Binnen de nauwe kaders van de Wet Normering Topinkomens (WNT) heeft de Raad de beloning van het Bestuur voor 2018 vastgesteld. Verder is in de Remuneratiecommissie gesproken over thema's als strategisch HR-beleid en opvolgingsmanagement. Ook heeft de Remuneratiecommissie de zelfevaluatie van de Raad voorbereid. Eind 2018 is de toekomstvisie voor Staedion en bijbehorende veranderaanpak uitgewerkt. Dit zal onder meer gevolgen hebben voor thema's als leiderschap, duurzame inzetbaarheid en strategische personeelsplanning. Ter voorbereiding op de bespreking in de Raad begin 2019, is met de Remuneratiecommissie hierover van gedachten gewisseld. Er is van gedachten gewisseld over de visie op de toekomst van Staedion en de veranderaanpak is gepresenteerd. Tevens zijn bijbehorende HR thema's verkend. Afsproken is dat het bestuur de verschillende thema's verder zal uitwerken en e.e.a. in 2019 besproken wordt met de gehele RvC.

Organisatiecultuur

De Raad hecht aan een open cultuur waarin integriteit en transparantie belangrijke waarden zijn. In contacten met het Bestuur ervaart de Raad een groeiende ruimte voor reflectie en tegenspraak. Daarnaast spreekt de RvC regelmatig met leden van de Directie en de Ondernemingsraad om zo een goed beeld te kunnen vormen van de organisatiecultuur. Ook ontmoeten de leden van de Raad medewerkers van Staedion tijdens vergaderingen van zowel de RvC als de commissies en tijdens bijeenkomsten en evenementen.

Klankbordfunctie

Een van de taken van de RvC is het uitoefenen van de klankbordfunctie voor het Bestuur. De klankbordfunctie werd onder andere uitgeoefend bij bespreking van de portefeuillestrategie, de toekomstvisie van Staedion en de bijbehorende veranderaanpak en bij de voorbereiding van grote investeringen. De Raad agendeert ook zelf strategische issues en vraagt het klantperspectief (bijvoorbeeld kwaliteit, woonlasten, leefbaarheid) nog sterker als uitgangspunt te nemen voor de besluitvorming.

Samenstelling en functioneren

De RvC telt per 31 december 2018 zes commissarissen. Onderstaand overzicht toont per deze datum de samenstelling, persoonlijke gegevens en het rooster van aftreden van de leden van de RvC.

De heer ir. J.A.P. van Oosten

Geboortejaar	1948
Functie RvC	Voorzitter RvC
Commissie RvC	Lid Remuneratiecommissie
Nevenfuncties	<ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter RvC Royal HaskoningDHV • Lid bestuur Stichting SchuldHulpMaatje Den Haag
Benoeming	<ul style="list-style-type: none"> • Toegetreden op 11 oktober 2011 • Herbenoemd per 23 oktober 2015 • Uiterlijk uittredend 23 oktober 2019

De heer drs. L.H. Kok

Geboortejaar	1964
Functie RvC	Vicevoorzitter RvC
Commissie RvC	Lid Auditcommissie
Functie	korpsleiding Nationale Politie
Nevenfuncties	<ul style="list-style-type: none"> • Lid bestuur stichting Bureau Binnenstad Den Haag • Lid Clingendael Adviesraad Onderwijs en Onderzoek.
Benoeming	<ul style="list-style-type: none"> • Toegetreden op 9 september 2014, benoemd op voordracht huurders per 1 juli 2016 • Herbenoemd per 9 september 2018 • Uiterlijk uittredend 9 september 2022

Mevrouw drs. A. van Gorsel

Geboortejaar	1955
Functie RvC	Lid
Commissie RvC	Lid Remuneratiecommissie
Functie	Partner Wesselo & Partners executive search
Nevenfuncties	<ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter RvC Tappan • Vicevoorzitter Raad van Toezicht HIVOS
Benoeming	<ul style="list-style-type: none"> • Toegetreden op 1 juli 2016, benoemd op voordracht huurders • Einde huidige termijn 1 juli 2020

De heer drs. R. Steenbeek

Geboortejaar	1956
Functie RvC	Lid
Commissie RvC	Voorzitter Remuneratiecommissie
Functie	Zelfstandige op het gebied van toezicht, bestuur & advies
Nevenfuncties	<ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter Raad van Commissarissen Woonzorg Nederland • Voorzitter Raad van Toezicht Pro Persona • Voorzitter bestuur van Architectenregister • Penningmeester bestuur architectuurcentrum ABC Haarlem • Voorzitter Raad van Toezicht stichting Bardo • Voorzitter programmateam BNA Onderzoek
Benoeming	<ul style="list-style-type: none"> • Toegetreden 30 juni 2015 • Einde huidige termijn 30 juni 2019

Mevrouw drs. H.G.G.M. Verhoeven

Geboortejaar	1971
Functie RvC	Lid
Commissie RvC	Lid Auditcommissie
Functie	<ul style="list-style-type: none"> • Directeur Stichting Promotie Theater- en concertbezoek • Directeur Werkgeversvereniging Nederlandse Podia • Directeur Vereniging van Schouwburg- en concertgebouwdirecties
Nevenfuncties	<ul style="list-style-type: none"> • Lid comité van aanbeveling Stichting Festival Musica Sacra Maastricht • Bestuurslid stichting Sponsor Ringen • Lid comité van aanbeveling Code Cultural Governance Cultuur en Ondernemen Amsterdam
Benoeming	<ul style="list-style-type: none"> • Toegetreden op 30 januari 2017 • Einde huidige termijn 30 januari 2021

De heer mr. drs. T.M. de Witte RA

Geboortejaar	1966
Functie RvC	Lid
Commissie RvC	Voorzitter Auditcommissie
Functie	CFRO Frasers Property Europe (voorheen Geneba Properties)
Nevenfuncties	<ul style="list-style-type: none"> • Lid Raad van Toezicht stichting Koninklijke Rotterdamse Diergaarde • Non-executive boardmember van Globalworth Poland Real Estate NV (voorheen Griffin Premium RE)
Benoeming	<ul style="list-style-type: none"> • Toegetreden op 10 september 2013 • Herbenoemd per 10 september 2017 • Uiterlijk uittredend 10 september 2021

Herbenoeming

De heer L. Kok is per 9 september 2018 herbenoemd als lid van de RvC voor een periode van vier jaar. Op 9 juli 2018 is hiertoe de positieve zienswijze van de Aw ontvangen.

Integriteit en onafhankelijkheid

Alle leden van de RvC van Staedion zijn onafhankelijk van de corporatie. Er bestaan geen overlappingen met andere bestuursfuncties. Geen van de leden is of was in het verleden in dienst van Staedion of haar voorgangers of onderhoudt een direct of indirecte band met toeleveranciers of afnemers. Evenmin verleent één van hen andere diensten dan welke uitsluitend voortvloeien uit het lidmaatschap van de RvC of onderhoudt banden met de corporatie buiten het commissariaat. De leden van de RvC en van het Bestuur hebben over 2018 verklaard dat zij zelf en ook hun aanverwanten, geen voornoemde relaties met Staedion onderhouden voor zover bekend. In 2018 heeft zich bij de besluitvorming van de RvC geen onverenigbaarheid van belangen voorgedaan. Ook zijn er geen transacties geweest, waarbij sprake was van tegenstrijdig belang.

Wanneer commissarissen nieuwe nevenfuncties aanvaarden, wordt aan de hand van de Wet Bestuur en Toezicht vastgesteld of zij zich houden aan de wettelijke bepalingen. Ook wordt gezien of er sprake is van belangentegenstellingen.

Zelfevaluatie

Op 11 september 2018 heeft de Raad de evaluatie van zijn eigen functioneren onder leiding van een extern adviseur besproken. Het Bestuur was hierbij niet aanwezig. Tijdens de zelfevaluatie kwamen onder meer de aandacht voor visie- en strategievorming en innovatie, de dynamiek in de vergadering en de samenwerking met het Bestuur aan de orde. Met het oog op de vacature voor een nieuwe commissaris en een herbenoeming die in 2019 aan de orde zijn, is ook gesproken over het wensprofiel voor de RvC in de komende jaren.

Projectbezoeken

De RvC legt samen met Bestuur enkele malen per jaar bezoeken af aan nieuwbouw, ingrijpende woningverbeteringen en renovatieprojecten. Daarnaast bezoeken de commissarissen individueel projecten en objecten van Staedion. Bovendien wordt de RvC uitgenodigd voor alle evenementen zoals bouwstarts en opleveringen.

Permanente educatie

De Raad stelt jaarlijks het collectieve opleidingsprogramma vast. In 2018 bestond dit programma uit twee studiebijeenkomsten, waarbij behalve de voltallige Raad ook het Bestuur aanwezig was. Thema's van de bijeenkomsten waren dit jaar "Digitalisering en de uitwerking op de toekomst van de corporatie" en "Huurbeleid en betaalbaarheid". Ook heeft het merendeel van de commissarissen deelgenomen aan een gezamenlijke bijeenkomst met de RvC's van twee andere Haagse corporaties rondom het thema "Gezamenlijke realisatie portefeuillestrategieën". In onderstaande tabel zijn de in 2018 behaalde PE- punten opgenomen. Alle RvC-leden hebben voldaan aan de VTW-norm.

Naam	Aantal behaalde PE-punten in 2018
De heer ir. J.A.P. van Oosten	13
De heer drs. L.H. Kok	8
Mevrouw drs. A. van Gorsel	9
De heer drs. R. Steenbeek	20
Mevrouw drs. H.G.G.M. Verhoeven	21
De heer mr. drs. T.M. de Witte RA	12

Lidmaatschappen

Alle leden van de RvC zijn lid van de Vereniging Toezichthouders in Woningcorporaties (VTW) en maken gebruik van het professionaliseringsaanbod van diverse opleidingsinstituten om hun vak kennis op peil te houden.

Beloning Raad van Commissarissen en Bestuur

De commissarissen ontvangen voor hun werkzaamheden een vaste honorering. Deze vindt plaats volgens de beroepsregel Bezoldiging commissarissen. Bij Staedion bedraagt de honorering over 2018 voor een RvC-lid € 16.450,- en voor de RvC-voorzitter € 24.650,-. De honorering voor alle leden van de RvC valt binnen de norm van de beroepsregel van de VTW en voldoet aan de WNT.

De gegevens over de beloning van de RvC en het Bestuur is opgenomen in de enkelvoudige jaarrekening. In de WNT 1 en 2 zijn overgangsbepalingen opgenomen betreffende bestaande beloningsafspraken. Bij het ingaan van de WNT heeft de RvC destijds besloten deze overgangsbepalingen alleen van toepassing te laten zijn voor het Bestuur van Staedion. Met betrekking tot de leden van de RvC is toen besloten geen gebruik te maken van de overgangsregeling.

Vergadering & overleg

In 2018 vergaderde de RvC zevenmaal met het Bestuur en eenmaal zonder het Bestuur. De voorzitter overlegt voorafgaand aan elke RvC-vergadering met het Bestuur over de agenda van de vergadering. Tussen de RvC-vergaderingen door heeft de voorzitter van de RvC periodiek overleg met beide bestuurders over de bedrijfsvoering en actuele ontwikkelingen. Het Bestuur heeft, als daar aanleiding voor was, de RvC ook buiten de reguliere vergaderingen om geïnformeerd over relevante onderwerpen. De leden van de RvC werden ook in 2018 voorafgaand aan de vergaderingen tijdig van adequate en relevante informatie voorzien door het Bestuur.

Aanwezigheid RvC-leden bij vergaderingen

Naam / Rol RvC/deelnemer commissies	Aanwezigheid vergaderingen RvC	Aanwezigheid vergaderingen Auditcommissie	Aanwezigheid vergaderingen Remuneratiecommissie
De heer ir. J.A.P. van Oosten • Voorzitter RvC • Lid Remuneratiecommissie	8/8	n.v.t.	3/4
De heer drs. L.H. Kok • Lid Auditcommissie	8/8	6/6	n.v.t.
Mevrouw drs. A. van Gorsel • Lid Remuneratiecommissie	8/8	n.v.t.	4/4
De heer drs. R. Steenbeek • Voorzitter Remuneratiecommissie	8/8	n.v.t.	4/4
Mevrouw drs. H.G.G.M. Verhoeven • Lid Auditcommissie	8/8	6/6	n.v.t.
De heer mr. drs. T.M. de Witte RA • Voorzitter Auditcommissie	7/8	6/6	n.v.t.

De RvC laat zich regelmatig informeren door relevante stakeholders binnen en buiten de organisatie en zorgt dat zelfstandig informatie wordt ingewonnen over de gang van zaken bij Staedion.

Overleg met de Ondernemingsraad

De delegatie van de RvC overlegde in 2018 twee keer met de Ondernemingsraad. Bij deze bijeenkomsten was het Bestuur niet aanwezig. Gesproken werd onder meer over ontwikkelingen in de organisatie.

Overleg met de Huurdersvereniging Staedion

De commissarissen mevrouw van Gorsel en de heer Kok hebben gedurende 2018 overleg gehad met de HVS om de onderlinge werkrelatie verder vorm te geven. Er zijn afspraken gemaakt om deze te intensiveren welke inmiddels worden uitgevoerd. Tijdens de overleggen met de HVS is onder andere stilgestaan bij de uitvoering van renovatieprojecten, de aanbesteding van schoonmaakdiensten en de jaarlijkse huuraanpassing.

De Raad hecht een groot belang aan het zich oriënteren op wat er leeft bij huurders om zo het klant-perspectief goed in beeld te houden. Het onderwerp 'Huurders' is dan ook een vast agendapunt tijdens de RvC-vergaderingen.

Verklaring

De RvC heeft – in overeenstemming met artikel 22 van de statuten van de stichting Staedion – gedurende het jaar 2018 toezicht gehouden op het Bestuur en de algemene gang van zaken binnen de stichting. In overeenstemming met het bepaalde in de statuten heeft de RvC de jaarstukken (bestuursverslag inclusief jaarrekening) door de externe accountant KPMG laten controleren. De RvC heeft kennis genomen van de controleverklaring en kan zich hiermee verenigen. De RvC heeft de jaarstukken vervolgens vastgesteld.

Tot slot

De RvC wil het Bestuur en alle medewerkers van Staedion bedanken voor hun inzet in 2018.

Den Haag, 13 mei 2019

De heer ir. J.A.P. van Oosten (voorzitter)

De heer drs. L.H. Kok (vicevoorzitter)

Mevrouw drs. A. van Gorsel

De heer drs. R. Steenbeek

Mevrouw drs. H.G.G.M. Verhoeven

De heer mr. drs. T.M. de Witte RA